

Резолюція
наукового симпозиуму з міжнародною участю
«Проблемні питання
медичної допомоги дітям та підліткам»
(20–21 березня 2014 року)

Учасники наукового форуму відзначили, що на сьогодні одним з головних напрямків державної політики є поліпшення ситуації в галузі охорони здоров'я матерів і дітей, а також боротьби з ВІЛ та іншими хворобами (Декларація тисячоліття ООН). Однією із цілей тисячоліття є зниження дитячої смертності дітей віком до 5 років на дві третини за період 1990–2015 рр. Головними індикаторами виконання цієї цілі є зниження показників смертності немовлят з 16,9% до 9,3% та смертності дітей віком до 5 років з 16,0% до 11,0%. Станом на 01.01.2014 року показник малоюкової смертності в Україні становить 7,9% (у 1990 році — 11,9%), в країнах СНД — 11,21%. Показник смертності дітей до 5 років за 2013 рік в Україні становить 10,0% (у 1990 році — 16%). Фінансове забезпечення державних програм та централізованих заходів для дітей збільшилось з 306105,0 млн грн у 2007 році до 965047,4 млн грн у 2013 році: розширення скринінгу новонароджених, закупівля ліків для дітей з цукровим діабетом, онкохворих дітей, для антиретровірусної терапії, дітей з ДЦП, з хворобою Гоше, мукополісахаридозом, аутизмом, ЮРА, дитячого діалізу, реабілітація у Міжнародній клініці відновного лікування. На сьогодні Україна є однією з небагатьох країн світу, яка має повний пакет нормативних документів з регіоналізації перинатальної допомоги, що було проголошено на нараді Європейського бюро ВООЗ «Покращення антенатальної та постнатальної допомоги та системи перенаправлення» (Єреван, 2013). Майже у половині областей України відкриті перинатальні центри III рівня. Зменшилась кількість дітей, від яких відмовились батьки в акушерських стаціонарах, — у три рази порівняно з 2004 роком. Змінені підходи до оформлення документів про дитину, покинуту в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я, або яку відмовились забрати батьки чи інші родичі, про підкинуту чи знайдену дитину (наказ МОЗ/МВС від 17.12.2013 року №1095/1239). У 2013 році затверджений порядок реєстрації дітей, що народжені поза закладом охорони здоров'я.

Необхідним також є подальше удосконалення сімейної медицини в Україні, реформування третинного рівня педіатричної служби, перинатальної допомоги.

Учасники наукового форуму відзначили, що в Україні залишається гострою проблемою значне збільшення захворюваності серед дитячого населення. Загальна захворюваність дітей за останні десять років збільшилась на 50%, що раніше було характерно лише для дорослого населення. Значно зросла кількість дітей з граничними станами, які зараховуються до групи підвищеного медико-соціального ризику. Серед дітей відмічено переважне зростання хронічної патології, зокрема 20% дошкільнят мають хронічну патологію, серед підлітків цей показник складає 75%. Результати проведення щорічних профілактичних медичних оглядів школярів виявили, що 49,3% школярів мають зниження зору, 45,3% — порушен-

ня постави, 18,7% — дефекти мови, 19,45 — сколіоз, 2% — зниження гостроти слуху.

На симпозиумі висвітлені також проблемні питання реабілітації дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Особливу увагу було приділено питанням покращення якості надання медичної допомоги дітям на амбулаторному та стаціонарному етапах, профілактичним заходам та реабілітації дітей при найбільш розповсюджених захворюваннях інфекційного та неінфекційного генезу (хвороби органів дихання, шлунково-кишкового тракту, серцево-судинної системи тощо). У рамках симпозиуму були широко представлені нові ефективні технології діагностики та лікування, у тому числі відновного, хвороб дитячого віку. Враховуючи основний аспект — покращення якості життя пацієнтів, учасники симпозиуму звернули увагу практичних лікарів на методи профілактики, лікування препаратами з доведеною в клінічних дослідженнях за стандартами ГСР ефективністю та безпечністю відповідно до стандартів якості виробництва (GMP).

Керуючись сучасними стратегіями ВООЗ щодо лікарських засобів (доступність, безпечність, ефективність, якість), учасники симпозиуму висловили занепокоєння щодо нераціонального використання антибактеріальних засобів, як на амбулаторному, так і на стаціонарному етапах ведення пацієнтів, в контексті загрози протимікробної резистентності та запобігання поліпрагмазії.

Велику увагу учасники симпозиуму приділили імунізаційній профілактиці респіраторних захворювань у дітей шляхом використання імуномодуляторів, препаратів з пробіотичною активністю.

Учасники наукового симпозиуму відмітили, що викликає стурбованість підвищення захворюваності дітей на гострий вірусний гепатит А, ротавірусний ентерит, вірусний менінгіт. Необхідно ввести в календар профілактичних щеплень обов'язкове щеплення дітей проти пневмокока, папіломавіруса та менінгокока. Розглянути питання імунізаційної профілактики кори та епідемічного паротиту у ВІЛ-інфікованих дітей.

Учасники наукового симпозиуму зазначили, що останнім часом значний вплив на стан здоров'я населення мають внутрішньоклітинні інфекції. Найбільша роль належить великій групі герпесвірусів, хламідіозу, мікоплазмозу. Викликає занепокоєння фахівців в умовах епідемії висока інфікованість дітей на туберкульоз, яка у дітей підліткового віку у три рази вища, ніж у дітей до 14 років. Учасники симпозиуму обговорювали питання забезпечення своєчасного виявлення, підвищення точності діагностики туберкульозу у дітей шляхом застосування алергену туберкульозного рекомбінантного (АТР) для діагностики різних проявів туберкульозної інфекції, моніторингу за динамікою туберкульозного процесу, застосуванню диференційованих підходів до превентивного лікування.

Учасники симпозиуму зауважили, що у структурі захворюваності дітей природжені вади розвитку мають

значну питому вагу та сприяють в подальшому росту інвалідності.

Актуальною залишається проблема ранньої (пренатальної) діагностики природжених вад серця і магістральних судин. Щороку в Україні народжується 4500–5000 дітей з природженими вадами серця (ПВС). При своєчасній (ранній) діагностиці за останні роки в Україні створені умови для надання спеціалізованої допомоги хворим із ПВС на рівні європейських клінік.

Учасники наукового симпозиуму відмітили необхідність раціонального використання антибіотиків при захворюваннях органів дихання, сучасні підходи до лікування гострих респіраторних вірусних інфекцій у дітей, у тому числі герпес-інфекції, оцінці муколітичної терапії при обструктивних захворюваннях дихальних шляхів.

Велике значення має також впровадження в практику повідомлення щодо особливостей перебігу та завчасної діагностики доброякісних новоутворень межистиння у дітей.

У рамках симпозиуму відбувся круглий стіл, присвячений сучасним методам діагностики, лікування, реабілітації і медико-соціальної адаптації пацієнтів з муковісцидозом.

Дана резолюція науково-практичного симпозиуму має рекомендаційний характер, присвячена актуальним питанням діагностики, лікування та профілактики захворювань дитячого віку.

Залишаючи пріоритетним напрямком збереження та розвитку фундаментальних основ педіатрії, з яких головним є профілактичний принцип охорони здоров'я дітей, науково-практичний симпозиум вважає за необхідне:

- Продовження роботи щодо проведення національних семінарів для лікарів-педіатрів та лікарів загальної практики — сімейної медицини та лікарів інших спеціальностей «Проблемні питання профілактики та лікування інфекційних та соматичних захворювань у дітей», навчальних семінарів у дистанційному режимі у форматі телемосту «Проблемні питання педіатрії у практичній медицині» в 2014 році.
- В умовах епідемії туберкульозу в Україні в практичній діяльності лікарів-педіатрів впровадити

для діагностики раннього виявлення туберкульозу у дітей введення алергену туберкульозного рекомбінантного та оцінити результати досліджень.

- Продовжити впровадження в практичну діяльність дитячих кардіоревматологів клінічну настанову та уніфікований клінічний протокол медичної допомоги дітям, хворим на ювенільний артрит.
- Провести наукові дослідження для оцінки ефективності використання імунобіологічних препаратів в комплексному лікуванні хворих на ювенільний артрит.
- Рекомендовано подати до затвердження МОЗ України переглянутий комісією МОЗ порядок проведення профілактичних щеплень в Україні (наказ МОЗ України №595 від 16.09.2011 року) з урахуванням пропозицій комісії щодо змін переліку обов'язкових щеплень. Особливо це стосується обов'язкового щеплення дітей проти пневмококової та менінгококової інфекцій, вакцинації проти вірусу папіломи.
- Розробити клінічні настанови та оновити клінічні протоколи найбільш розповсюджених захворювань у дітей, що буде сприяти підвищенню якості надання медичної допомоги дітям, зменшенню захворюваності, інвалідності, смертності.
- Впровадити Концепцію соціальної педіатрії в Україні та міжсекторального, багатofакторного, комплексного підходу для попередження виникнення порушень стану здоров'я.
- Продовжувати підвищення кваліфікації лікарів-педіатрів, лікарів загальної практики — сімейної медицини з питань діагностики та лікування найбільш розповсюджених захворювань у дітей, особливостей їх перебігу у різні вікові періоди, хірургічної патології, природжених вад розвитку.
- Впровадити в практичну діяльність матеріали Національного підручника «Педіатрія» (1-2 томи).
- Переглянути та оновити навчальний план та програму циклу спеціалізації в інтернатурі за фахом «Педіатрія» в 2014 році з урахуванням реформування надання медичної допомоги дітям та винести його на обговорення.

Резолюцію прийнято одногосно. 21 березня 2014 року.

Завідувач кафедри педіатрії №2
НМАПО ім. П.Л. Шупика
доктор медичних наук, професор
В.В. Березний